

Sygn. akt III C 837/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

04 kwietnia 2017 r.

Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie – Wydział III Cywilny

w składzie: Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Małgorzata Janik-Białek

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Weigt

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2017 r. w Szczecinie

sprawy z powództwa **A. Ł.**

przeciwko **Gminie M. S.**

o ustalenie

I. oddała powództwo;

II. nie obciąża powoda A. Ł. kosztami procesu należnymi stronie powodowej;

III. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin- Centrum w Szczecinie na rzecz radcy prawnego P. W. kwotę 221 (dwustu dwudziestu jeden) złotych i 40 (czterdziestu) groszy, w tym kwotę 41 (czterdziestu jeden) złotych i 40 (czterdziestu) groszy podatku VAT, tytułem kosztów pomocy prawnej świadczonej powodowi A. Ł. z urzędu.

SSR Małgorzata Janik-Białek

UZASADNIENIE

Pozwem skierowanym przeciwko Gminie M. S. powód A. Ł. wniósł o ustalenie uprawnienia do lokalu socjalnego oraz o wstrzymanie eksmisji jego osoby z lokalu położonego w S. przy ul. (...). Uzasadniając powyższe żądanie powód powołał się na swoją trudną sytuację zdrowotną i życiową oraz fakt, że dotychczasowy najemca lokalu I. A. w lokalu nie zamieszkuje i została z niego wymeldowana.

W odpowiedzi na pozew z dnia 21 października 2015 r. pozwana Gmina M. S. wniosła o odrzucenie pozwu, ewentualnie o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. Pozwana wskazała, iż wyrokiem z dnia 20 grudnia 2013 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I C 1045/12 orzeczono o eksmisji powoda z lokalu mieszkalnego przy ul. (...) oraz orzeczono o braku uprawnienia do lokalu socjalnego z uwagi na jego naganne zachowanie. Wyrok ten uprawomocnił się wobec oddalenia apelacji powoda. N. od powyższego powódka wskazała, że żądanie powoda jest całkowicie bezzasadne. Cytując zapisy art. 14 i 24 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów (...) i wydane na jej gruncie orzecznictwo Sądu Najwyższego strona pozwana wskazała, iż brak jest podstawy prawnej do uwzględnienia powództwa w niniejszej sprawie. Sąd orzekał już o uprawnieniu powoda do lokalu socjalnego, wobec czego nie ma podstaw prawnych, by Sąd ponownie w trybie powództwa o ustalenie miał orzekać o tym uprawnieniu. Nadto pozwana wskazała, iż poza postępowaniem eksmisyjnym sąd nie jest władny do orzekania o uprawnieniu do lokalu socjalnego na podstawie art. 14 ustawy o ochronie praw lokatorów, zaś art. 24 ustawy nie jest adresowany do sądu lecz do Gminy i nie stanowi on podstawy materialnoprawnej roszczenia o zawarcie umowy najmu lokalu socjalnego.

Pismem przygotowawczym z dnia 23 czerwca 2016 r. powód reprezentowany przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu w osobie radcy prawnego doprecyzował żądanie pozwu wnosząc o ustalenie uprawnienia do zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego z pozwaną Gminą M. S.. Uzasadniając powyższe żądanie powód wskazał, że znajduje się w trudniej sytuacji życiowej, materialnej i zdrowotnej. Po opuszczeniu zakładu karnego powód powrócił do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) i zamieszkał w nim sam bez tytułu prawnego. Powyższe okoliczności oznaczają możliwość rozpoznania przez sąd wywiezionego w niniejszej sprawie powództwa o ustalenie uprawnienia do zawarcia z gminą umowy o najem lokalu socjalnego z uwagi na regulację zawartą w art. 24 u.o.p.l.

Na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku pozwana podniosła nadto, iż powód nie posiada interesu prawnego w żądaniu ustalenia, albowiem obecnie przeciwko powodowi nie toczy się postępowanie egzekucyjne o eksmisję z lokalu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Od 1 maja 1998 r. I. A. była najemcą części lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w S. obejmującej pokój o powierzchni 23,57 m², kuchnię o powierzchni 9,96 m², wspólną łazienkę i przedpokój. Lokal ten pozostaje w zasobach (...) sp. z o.o. w S.. W 2007 r. I. A. zaprosiła powoda A. Ł. do wspólnego zamieszkiwania w lokalu i zameldowała go pod adresem lokalu na pobyt stały. Przez okres około 2 lat wspólne pożycie I. A. i A. Ł. układało się w miarę względnie, następnie coraz częściej dochodziło między nimi do konfliktów i awantur. Obje nadużywali alkoholu. Dnia 12 października 2009 roku A. Ł. i I. A. wspólnie pili alkohol. W nocy pomiędzy stronami doszło do awantury, w trakcie której pozwany pobił powódkę oderwaną poręczą fotela i kulą, uderzał śrubokrętem w głowę. Pozwany zadał powódce ciosy nożem kuchennym raniąc lewą nogę i przecinając prawe ucho. Groził jej, że ją zabije. W wyniku zadanych uderzeń I. A. doznała licznych ran tłuczonych głowy, sińców głowy, kończyn górnych i dolnych, ranę nogi, złamania kości nosowej, złamania żeber VIII i IX po lewej stronie, złamania łopatki, złamania lewej kości łokciowej, złamania kości śródreżca lewego I i V oraz złamania wyrostka poprzecznego VL 3.

Dowód:

- potwierdzenia prawa najmu – k. 16 akt o sygn. I C 1045/12
- protokół oględzin lekarskich – k. 4-9 akt o sygn. I C 1045/12,
- karty informacyjne – k. 10-15, 357-358 akt o sygn. I C 1045/12,
- uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 20 grudnia 2013 roku k. 676-688 akt o sygn. I C 1045/12;
- zeznania powoda A. Ł. k. 298-301;
- informacja Prezydenta Miasta S. z dnia 09. 08. 2016 r. k. 257-258

Wyrokiem z dnia 18 maja 2010 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie uznał pozwanego za winnego pobicia powódki i spowodowania u niej obrażeń, które doprowadziły do naruszenia czynności narządu ciała jakim są powłoki miękkie ciała oraz poszczególne elementy układu szkieletowego na okres trwający znacznie dłużej niż 7 dni, a nadto za winnego gróźb pozbawieniem życia, które to groźby wzbudzały u pokrzywdzonej I. A. uzasadnioną obawę ich spełnienia, tj. czynu z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za ten czyn wymierzył mu karę dwóch lat pozbawienia wolności. Sąd uznał, iż A. Ł. popełniając ww. czyn karalny miał ograniczoną w stopniu znacznym zdolność pokierowania swoim postępowaniem oraz ograniczoną w stopniu mniej niż znacznym zdolność rozpoznawania znaczenia czynu, co wynikało z ograniczonego uszkodzenia Ośrodkowego Układu Nerwowego i niższej niż przeciętna sprawności intelektualnej.

Dowód:

- uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 20 grudnia 2013 roku k. 676-688 akt o sygn. I C 1045/12

Pozwem z dnia 26 sierpnia 2010 roku sprecyzowanym pismem z dnia 24 września 2010 roku I. A. wiosła o nakazanie pozwanemu A. Ł., aby opróżnił i wydał powódce lokal mieszkalny położony przy ul. (...) w S. uzasadniając to tym, że pozwany wielokrotnie bił powódkę, awanturował się, rażąco zakłócał spokój lokatorom. Postępowanie w tej sprawie toczyło się przed Sądem Rejonowym Szczecin- Centrum w Szczecinie pierwotnie pod sygn. I C 1389/10 a następnie pod sygn. akt I C 1045/12. W tym postępowaniu Gmina M. S. występowała w charakterze interwenienta ubocznego po stronie powodowej. Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2013 r. sąd nakazał pozwanemu A. Ł., aby opróżnił z rzeczy i wydał powódce I. A. lokal mieszkalny położony w S. przy ul. (...) oraz ustalił, że pozwanemu nie przysługuje uprawnienie do lokalu socjalnego. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia w przedmiocie uprawnienia do lokalu socjalnego sąd wskazał, iż zgodnie z treścią art. 14 ustęp 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2005 roku, Nr 31, poz. 266 j.t.) sąd może orzec o braku uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego, w szczególności jeżeli nakazanie opróżnienia następuje z przyczyn, o których mowa w art. 13. Zgodnie zaś z art. 13 ustawy jeżeli lokator wykracza w sposób rażący lub uporczywy przeciwko porządkowi domowemu, czyniąc uciążliwym korzystanie z innych lokali w budynku, inny lokator lub właściciel innego lokalu w tym budynku może wytoczyć powództwo o rozwiązanie przez sąd stosunku prawnego uprawniającego do używania lokalu i nakazanie jego opróżnienia; współlokator może wytoczyć powództwo o nakazanie przez sąd eksmisji małżonka, rozwiedzionego małżonka lub innego współlokatora tego samego lokalu, jeżeli ten swoim rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie. Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że pozwany A. Ł. swoim rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie z powódką w spornym lokalu mieszkalnym, wobec czego ustalił, iż pozwanemu nie przysługuje uprawnienie do lokalu socjalnego.

Dowód:

- wyrok z dnia 20 grudnia 2013 r. k. 672 akt o sygn. I C 1045/12

- uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 20 grudnia 2013 roku k. 676-688 akt o sygn. I C 1045/12

A. Ł. od dnia 13 października 2009 roku do lutego 2014 r. przebywał w zakładzie karnym, który opuścił w ramach warunkowego przedterminowego zwolnienia. Ukończył cykl spotkań edukacyjnych w ramach programu profilaktyczno-edukacyjnego z zakresu przeciwdziałania chorobie alkoholowej. Ukończył również leczenie w Oddziale Terapeutycznym dla osób uzależnionych od alkoholu w Zakładzie Karnym w G.. Kiedy powód przebywał w zakładzie karnym w mieszkaniu przy ul. (...) w S. znajdowały się stanowiące jego własność meble oraz przedmioty stanowiące wyposażenie mieszkania. Po opuszczeniu zakładu karnego A. Ł. powrócił do lokalu przy ul. (...) w S., który znajdował się w złym stanie, był zabrudzony. Z pomocą kolegów powód odświeżył i posprzątał lokal i samotnie w nim zamieszkuje. Dba o lokal w miarę swoich możliwości, zawarł umowy o dostawę paliwa gazowego i prądu do lokalu we własnym imieniu, zobowiązał się również do spłacania w ratach zadłużenia spowodowanego przez I. A. w opłatach za gaz. Powód przy pomocy opieki społecznej reguluje opłaty za media. Powód nie opłaca należności z tytułu zamieszkiwania w lokalu. Powód utrzymuje kontakty z rodziną – matką oraz siostrą. Matka powoda zamieszkuje wraz z jego siostrą i siostrzeńcem w lokalu komunalnym składającym się z dwóch pokoi. Po powrocie z zakładu karnego powód utrzymuje poprawne relacje z sąsiadami. Nie zgłaszano oficjalnie do opieki społecznej skarg na jego zachowanie.

Dowód:

- zeznania powoda A. Ł. k. 298-301

- zaświadczenie – k. 12,

- dyplom – k. 11;
- kopia postanowienia o warunkowym przedterminowym zwolnieniu k. 16;
- ugoda k. 152 – 154,
- umowa kompleksowa dostarczania paliwa gazowego k. 155 – 156,
- faktura k. 157,
- umowa o świadczeniu usługi kompleksowej k. 158 – 160,
- zaświadczenie (...) k. 161,
- informacja o wysokości opłat k. 162,
- rozliczenie kosztów wywozu odpadów komunalnych k. 163,
- zawiadomienie o rozliczeniu zużycia mediów k. 164;
- zeznania świadka R. M. k. 267-268;
- zeznania świadka J. P. k. 266-267;
- zeznania świadka M. C. k. 288-289;

I. A. nie mieszka w lokalu co najmniej od kiedy powód opuścił zakład karny. Pismem z dnia 02 stycznia 2015 r. umowa najmu została I. A. wypowiedziana z uwagi na uchylanie się od uiszczania opłat należnych za zajmowanie lokalu. Decyzją z dnia 20 marca 2015 r. orzeczono o wymeldowaniu I. A. z lokalu przy ul. (...) w S..

Dowód:

- zeznania powoda A. Ł. k. 298-301
- wypowiedzenie umowy najmu – k. 245,
- kopia decyzji k. 246-247;
- informacja Prezydenta Miasta S. z dnia 09. 08. 2016 r. k. 257-258
- informacja (...) sp. z o.o. k. 244

A. Ł. nie przysługuje uprawnienie do żadnego lokalu mieszkalnego. Jest on osobą niepełnosprawną legitymującą się orzeczeniem z dnia 12 grudnia 2016 r. o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności istniejącej do 42-go roku życia, wydanym do dnia 31 grudnia 2019 r. W przeszłości powód uległ wielołamowemu złamaniu kości podudzia prawego, przeszedł alloplastykę stawu biodrowego, cierpi na przewlekłe zapalenie kości podudzia prawego oraz przepuklinę w nadbrzuszu. Ma problemy z poruszaniem się. W stanach zaostrzenia dolegliwości bólowych powód porusza się o kuli. Leczy się w poradni chirurgicznej, oraz urazowo- ortopedycznej. Nie ma prawa do renty, emerytury. Nie ma oszczędności. Nie pracuje dorywczo. Otrzymuje stały zasiłek z opieki społecznej w kwocie 604 zł miesięcznie oraz zasiłek celowy z przeznaczeniem na zakup żywności. Obecnie nadal korzysta z pomocy opieki społecznej.

Dowód:

- zeznania powoda A. Ł. k. 298-301

- orzeczenie o niepełnosprawności – k. 279,
- kopia decyzji k. 246-247
- zaświadczenie lekarskie k. 165,
- skierowanie do szpitala k. 166,
- karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 168,
- wynik badania tomografii komputerowej k. 169,
- dokumentacja medyczna k. 170 – 203,
- karta informacyjna k. 236,
- skierowanie do szpitala k. 237,
- skierowanie do poradni specjalistycznej k. 238,
- potwierdzenie ustalenia terminu k. 239
- zeznania świadka R. M. k. 267-268;
- zeznania świadka M. C. k. 288-289;

W dniu 16 sierpnia 2015 r. I. A. wraz z J. K. wdarła się do mieszkania przy ul. (...) w S. poprzez wyważenie drzwi i wbrew woli A. Ł. nie chciała go opuścić oraz groziła A. Ł. pozbawieniem go życia i zdrowia. Za te czyny oskarżeni poddali się dobrowolnie karze i wyrokiem z dnia 10 czerwca 2016 r. wydanym przez Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie w sprawie o sygn. akt IV K 124/16 zostali skazani za opisane wyżej czyny na kary ograniczenia wolności.

Dowód:

- wniosek prokuratora k. 93 – 98
- zeznania powoda A. Ł. k. 298-301

W dniu 05 lipca 2016 r. A. Ł. złożył w Zarządzie (...) w S. wniosek o wynajęcie lokalu socjalnego, w treści którego wskazał, iż w lokalu przy ul. (...) w S. zamieszkuje od 2007 r. W części wniosku, która wypełnia właściciel lub zarządca wskazano, że A. Ł. nie zajął lokalu samowolnie.

Dowód:

- wniosek k. 233-235v

Wobec powoda nie toczy się obecnie postępowanie egzekucyjne o opróżnienie i wdanie przedmiotowego lokalu.

niesporne

Sąd zważył co następuje:

Powództwo pierwotnie sformułowane jako powództwo o ustalenie, że A. Ł. przysługuje uprawnienie do lokalu socjalnego oraz o wstrzymanie eksmisji jego osoby z lokalu położonego w S. przy ul. (...) następnie doprecyzowane jako powództwo o ustalenie uprawnienia do zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego z pozwaną Gminą M. S. okazało się nieuzasadnione i jako takie uległo oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż w ocenie Sądu w niniejszej sprawie brak było podstaw do odrzucenia pozwu na podstawie przepisu art. 199 § 1 pkt. 2 kpc, stosownie do którego Sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Powaga rzeczy osądzonej zachodzi w przypadkach, gdy zapadło już prawomocne rozstrzygnięcie dotyczące tego samego przedmiotu postępowania, które toczyło się między tymi samymi stronami. Tożsamość roszczeń zachodzi, kiedy sąd ma w obu sprawach orzec o tym samym, dysponując tymi samymi faktami, które mają spowodować ocenę tego samego żądania i kiedy rozstrzygnięcie jednej ze spraw oznacza rozstrzygnięcie także drugiej. O tym zaś, czy chodzi o tę samą lub inną podstawę faktyczną, a więc o ten sam lub odmienny stan faktyczny sprawy, nie rozstrzygają konkretne twierdzenia strony powodowej lub brak takich twierdzeń, lecz istnienie lub nieistnienie przed zamknięciem rozprawy okoliczności faktycznych, tj. zdarzeń lub stanów składających się na stan faktyczny, z którym norma prawna rozstrzygająca o słuszności żądania wiąże dochodzone skutki prawne (por. postanowienie SN z dnia 21 listopada 2013 r., III CSK 43/13, LEX nr 1427740; postanowienie SN z dnia 14 marca 2014 r., III CSK 124/13, LEX nr 1463866, postanowienie SN z dnia 9 października 2014 r., IV CSK 37/14, LEX nr 1544215). Stronami postępowania w sprawie toczącej się przed I Wydziałem Cywilnym tut. sądu pod sygn. akt I C 1389/10 a następnie I C 1045/12 była I. A. i A. Łypek, a przedmiotem tego postępowania było żądanie I. A. jako powódki nakazania pozwanemu A. Ł., aby opróżnił i wydał powódce lokal mieszkalny położony przy ul. (...) w S. uzasadnione tym, że pozwany wielokrotnie bił powódkę, awanturował się, rażąco zakłócał spokój lokatorom. Gmina M. S. występowała w tym postępowaniu w charakterze interwenienta ubocznego po stronie powodowej. Jak wynika z ustaleń stanu faktycznego w tamtej sprawie przedmiotem rozpoznania Sądu było zachowanie powoda wobec I. A. i innych mieszkańców budynku w okresie do momentu umieszczenia go w zakładzie karnym. Natomiast przedmiotem niniejszego postępowania jest jedynie kwestia uprawnienia do lokalu socjalnego i zawarcia umowy najmu takiego lokalu, a strony postępowania nie są tożsame, albowiem w niniejszym postępowaniu nie występuje I. A. w żadnej roli procesowej, a pozwaną jest Gmina M. S.. Także odmienne są okoliczności sprawy, albowiem I. A. nie zamieszkuje w lokalu i utraciła ona status najemcy przed wniesieniem pozwu. Nie można zatem mówić o tożsamości stron oraz przedmiotu postępowania w obu tych sprawach, a zatem zarzut powagi rzeczy osądzonej podniesiony przez pozwaną Gminę M. S. uległ oddaleniu postanowieniem z dnia 27 września 2016 r.

Przechodząc do oceny zasadności żądania pozwu wskazać należy, iż zostało ono sformułowane jako powództwo o ustalenie.

Stosownie do treści art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W świetle przepisu art. 189 k.p.c. warunkiem skuteczności powództwa o ustalenie prawa lub stosunku prawnego jest wykazanie przez powoda interesu prawnego takiego żądania (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19.11.1996, III CZP 115/96, OSNC 1997/4/35). W doktrynie i w orzecznictwie przyjmuje się zgodnie, że interes prawny, o którym mowa w przytoczonym przepisie, nie może być rozumiany subiektywnie, tj. według odczucia powoda, ale obiektywnie, tj. na podstawie rozumnej oceny sytuacji, w której powód występuje z tego rodzaju powództwem. Interes prawny powoda musi być ponadto zgodny z prawem i zasadami współżycia społecznego, jak również z celem, któremu służy art. 189 k.p.c. (por. wyrok SN z dnia 20 grudnia 1979 r., III PR 78/79; OSPiKA 1980, nr 11, poz. 196). Przepis art. 189 kpc, aczkolwiek zamieszczony w Kodeksie postępowania cywilnego, ma charakter materialnoprawny, stanowi bowiem podstawę dochodzenia roszczeń. Formuła art. 189 kpc - ustalenie prawa bądź stosunku prawnego - jest tak szeroka, że obejmuje wszelkie prawa i stosunki prawne w zakresie prawa cywilnego, z wyjątkiem tych, w przypadku których ustawodawca przewidział wyraźne wyłączenie bądź przewidział wyraźnie szczególny tryb takiego ustalenia. Przedmiotem ustalenia na podstawie omawianego przepisu może być wyłącznie, co wynika wprost z jego treści, jedynie prawo lub stosunek prawny. Przepis ten nie może natomiast stanowić podstawy powództwa o ustalenie faktu, stanu faktycznego lub dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym procesie, poza jednym wyjątkiem ustalenia przez sąd faktu o charakterze bezpośrednio prawotwórczym, który w istocie zmierza do ustalenia prawa lub stosunku prawnego np. ustalenie, że dane zdarzenie było wypadkiem przy pracy, czy też ustalenie postanowienia umownego określonej treści (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1998 r., III CKN 563/97; wyrok z dnia 5 czerwca 2007 r., I UK 8/07; uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2006 r., II PZP 14/05). Wskazać nadto należy, że powództwo o ustalenie stosunku prawnego lub prawa może być uwzględnione jedynie wtedy, gdy spełnione są łącznie dwie

przesłanki merytoryczne: interes prawny oraz wykazanie prawdziwości twierdzeń powoda o tym, że dany stosunek prawny lub prawo rzeczywiście istnieje. Pierwsza z tych przesłanek warunkuje określony skutek tego powództwa, decydując o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda. Wykazanie zaś istnienia drugiej z tych przesłanek decyduje o kwestii zasadności powództwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2011r., II CKN 898/00 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010r., II PK 167/09). Interes prawny istnieje wówczas, gdy zachodzi stan niepewności co do istnienia stosunku prawnego lub prawa, a wynik postępowania doprowadzi do usunięcia niejasności i wątpliwości w tym zakresie i zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. Wyraża się on zatem istnieniem obiektywnej, a więc rzeczywiście istniejącej potrzeby ochrony prawnej. O braku interesu prawnego w ustaleniu można mówić wówczas, gdy powód nie ma jakiegokolwiek potrzeby ustalenia prawa lub stosunku prawnego, lub gdy może osiągnąć w pełni ochronę swych praw w inny sposób, w szczególności poprzez realizację dalej idącego roszczenia.

Strona powodowa żądała ustalenia uprawnienia powoda do lokalu socjalnego, wstrzymania eksmisji oraz ustalenia uprawnienia powoda do zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego z pozwaną Gminą M. S.. Możliwość ubiegania się przez powoda o zawarcie umowy najmu lokalu socjalnego z pozwaną Gminą nie jest przez stronę pozwaną kwestionowana. Powód ma bowiem możliwość ubiegania się o lokal socjalny w ramach naboru przeprowadzanego przez Gminę dla wszystkich mieszkańców w trybie Uchwały Nr XVIII/507/12 z dnia 23 kwietnia 2012 r. W tym zatem zakresie nie ma niepewności prawnej, którą miałyby usunąć orzeczenie sądu uwzględniające powyższe żądanie. Dodatkowo wskazać należy, że w stosunkach między stronami niniejszego postępowania tj. powodem a pozwaną Gminą M. S. nie zachodzi stan niepewności co do istnienia stosunku prawnego lub prawa. Wskazać bowiem należy, że pozwana Gmina M. S. nie jest uprawniona do wszczęcia wobec powoda postępowania egzekucyjnego o wykonanie eksmisji z lokalu na podstawie wyroku wydanego w sprawie o sygn. akt I C 1045/12, albowiem nie jest ona wierzycielem z tego tytułu egzekucyjnego. Wierzycielem takim jest wyłącznie I. A., zaś pozwana Gmina M. S. nie jest legitymowana do tego, by uzyskać klauzulę wykonalności na to orzeczenie. Strona powodowa przyznała wprost, iż nie toczy się obecnie wobec powoda postępowanie egzekucyjne o opróżnienie i wdanie przedmiotowego lokalu. Postępowania takiego pozwana Gmina M. S. wszczęć nie może, gdyż nie dysponuje tytułem egzekucyjnym, a tym bardziej wykonawczym. Zatem w stosunkach między powodem a pozwaną Gminą M. S. nie można mówić obecnie o stanie niepewności prawnej. Niezależnie do powyższego podkreślić należy, że lokal przy ul. (...) w S. pozostaje w zasobach (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. a nie Gminy M. S.. Pozwana Gmina nie jest zatem także legitymowana do wszczęcia przeciwko powodowi postępowania sądowego o nakazanie opróżnienia i wydania tego lokalu. Legitymacja procesowa czynna leży w tym zakresie po stronie (...), i jeżeli podmiot ten wystąpi z takim powództwem, sąd będzie zobligowany na mocy art. 14 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jednolity: Dz. U. 2014 r. Nr 0 poz. 150 z późn. zm.) do orzeczenia w przedmiocie uprawnienia powoda, jako byłego lokatora, do lokalu socjalnego. Stąd w ocenie Sądu powód nie wykazał istnienia interesu prawnego w żądaniu ustalenia.

N. od powyższego Sąd poszukiwał nadto podstawy materialnoprawnej żądania w przepisach ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jednolity: Dz. U. 2014 r. Nr 0 poz. 150 z późn. zm.). Stosownie do treści art. 14 ust. 1 tej ustawy w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu sąd orzeka z urzędu o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia wobec osób, których nakaz dotyczy. Sąd badając z urzędu, czy zachodzą przesłanki do otrzymania lokalu socjalnego, orzeka o tym biorąc pod uwagę dotychczasowy sposób korzystania z lokalu oraz ich szczególną sytuację materialną i rodzinną. Stosownie do treści ust. 4 tego przepisu sąd nie może orzec o braku uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego wobec kobiet w ciąży, małoletniego, niepełnosprawnego oraz osoby sprawującej nad taką osobą opiekę i wspólnie z nimi zamieszkałą, obłożnie chorych, emerytów i rencistów spełniających kryteria do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej, osób posiadających status bezrobotnego oraz osób spełniających przesłanki określone przez radę gminy w drodze uchwały - chyba że osoby te mogą zamieszkać w innym lokalu niż dotychczas używany. Przepis ten ma w ocenie Sądu zastosowanie wyłącznie w postępowaniu o nakazanie opróżnienia lokalu mieszkalnego przez byłego najemcę. Nie może on zatem stanowić podstawy do uwzględnienia żądania powoda w niniejszym postępowaniu. „Artykuł 14 ust.

1 ustawy o ochronie praw lokatorów (...) przewiduje obowiązek zamieszczenia rozstrzygnięcia o uprawnieniu do lokalu socjalnego w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu, a użyte sformułowania nie różnią się od brzmienia wcześniej obowiązującego,

znowelizowanego art. 36 u.n.l. Z tego względu interpretując art. 14 ust. 1 można się odwołać do wykładni art. 36 ust. 1 u.n.l. dokonanej w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2001 r., III CZP 8/01 (OSNC 2001, nr 10, poz. 146). Sąd Najwyższy rozstrzygając zagadnienie, czy możliwe jest dochodzenie tego uprawnienia odrębnie, jeżeli przesłanki uzasadniające przyznanie lokalu socjalnego powstały po wydaniu wyroku eksmisyjnego, wyraził pogląd, że o uprawnieniu najemcy do otrzymania takiego lokalu sąd może **orzec tylko w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu.** (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 06 lipca 2007 r. 9 III CZP 61/07)”.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie znajdzie nadto zastosowania art. 24 ustawy o ochronie praw lokatorów (...). Przepis ten stanowi, że prawo do lokalu socjalnego nie przysługuje osobie, która samowolnie zajmuje lokal i wobec której sąd nakazał opróżnienie lokalu, chyba że przyznanie lokalu socjalnego byłoby w świetle zasad współżycia społecznego szczególnie usprawiedliwione. W uchwale z dnia 20 maja 2005 r. (III CZP 6/05) Sąd Najwyższy wyjaśnił wątpliwości interpretacyjne powstałe na gruncie cytowanego wyżej przepisu wskazując, że : „Przede wszystkim należy podtrzymać pogląd wyrażony w uchwale z dnia 15

listopada 2001 r., III CZP 66/01, że aktualne pozostaje rozumienie użytego w art. 14 ust. 1 u.o.p.l. pojęcia „osób, których nakaz (opróżnienia lokalu) dotyczy”, przyjęte w obydwu uchwałach Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., III CZP 35/01 oraz z dnia 27 czerwca 2001 r., III CZP 28/01. Zasadnicza część argumentacji Sądu Najwyższego zawarta w uzasadnieniach tych uchwał znajduje pełne i bezpośrednie zastosowanie przy wykładaniu art. 14 ust. 1 u.o.p.l., brzmiącego identycznie jak znowelizowany art. 36 ust. 1 u. n. l. (...). Godny podtrzymania jest również pogląd wyrażony w uchwale z dnia 15 listopada 2001 r., że na gruncie ustawy o ochronie praw lokatorów obowiązek sądu orzeczenia o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego dotyczy tylko lokatorów w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy. Z art. 1 ustawy wynika jasno, że reguluje

ona zasady i formy ochrony praw lokatorów, a więc takich osób, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1. Przepis ten wyraźnie ogranicza krąg osób objętych ochroną do tych, które dysponują (dysponowały) tytułem prawnym do lokalu. Artykuł 14 zamieszczony jest w rozdziale 2 „Prawa i obowiązki lokatorów oraz ochrona ich praw”, co wyraźnie przemawia na rzecz tezy, że osobami, których przepis ten dotyczy, są tylko lokatorzy odpowiadający definicji ustawowej, zawartej w art. 2 ust. 1 pkt 1. Ten pogląd, w połączeniu z przedstawionymi poprzednio, prowadzi do zaaprobowania wniosku, że z ochrony przewidzianej w art. 14 u.o.p.l. nie korzystają osoby, które nigdy nie dysponowały tytułem prawnym do zajmowanego lokalu, w tym osoby, które objęły go samowolnie. Sam fakt, że w tym artykule użyto określenia „osób, których nakaz (opróżnienia lokalu) dotyczy”, w kontekście całokształtu omówionych okoliczności nie może stanowić wystarczającej podstawy do uznania, że omawiany przepis obejmuje osoby niebędące lokatorami w rozumieniu ustawy o ochronie praw lokatorów. Trzeba podkreślić, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 czerwca 2000 r., III CZP 41/03 stanął również na stanowisku, że art. 14 ust. 3 u.o.p.l. stanowi podstawę do orzekania przez sąd o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego

tylko tych osób, które były lokatorami. Zasadnicze rozbieżności interpretacyjne w powołanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich uchwałach Sądu Najwyższego wzbudził art. 24 u.o.p.l. W uchwale z dnia 17 czerwca 2003 r., III CZP 41/03 Sąd Najwyższy uznał, odmiennie niż w

uchwale z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 66/01, że przepis ten jest adresowany także do sądów, stanowiąc samodzielną podstawę do orzeczenia o przysługiwaniu uprawnienia do lokalu socjalnego **osobie, która nigdy nie była lokatorem w**

rozumieniu przepisów ustawy. Według tego przepisu, prawo do lokalu socjalnego nie przysługuje osobie, która samowolnie zajmuje lokal i wobec której sąd nakazał opróżnienie lokalu, chyba że przyznanie lokalu socjalnego byłoby w świetle zasad współżycia społecznego szczególnie usprawiedliwione. W literaturze niekiedy zauważa się, że wykładnia gramatyczna art. 24 u.o.p.l., a w szczególności użyte w nim zwroty „przysługiwanie prawa do lokalu” i „przyznanie” mogłaby prowadzić do wniosku, iż ustawodawca przyznaje uprawnienie do lokalu socjalnego osobie samowolnie zajmującej lokal, jeśli jest to szczególnie usprawiedliwione w świetle zasad współżycia społecznego. Taka wykładnia art. 24 u.o.p.l., notabene nieprecyzyjnego, byłaby jednak nie do przyjęcia ze względu na to, że przepis ten jest tylko jedną z norm prawnych zawartych w rozdziale 4 „Lokale socjalne”, regulującym problematykę lokali socjalnych. Prawidłowej wykładni art. 24 u.n.l. należy więc dokonać jedynie w powiązaniu z treścią pozostałych przepisów tej ustawy, w tym rozdziału 4. Wniosek taki potwierdza w szczególności art. 23 ust. 2 in principio ustawy, z którego wynika, że gmina może, lecz nie musi (z wyjątkiem, gdy sąd w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu orzeknie o uprawnieniu najemcy do otrzymania lokalu socjalnego - art. 14 ust. 1) zawrzeć umowę o najem lokalu z konkretną osobą, która nie może sama zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych. Chodzi w tym przepisie również o osobę, której przyznanie lokalu socjalnego byłoby w świetle zasad współżycia społecznego szczególnie usprawiedliwione. Takiej jednak osobie nie przysługuje uprawnienie rodzące po stronie gminy obowiązek zawarcia umowy o najem lokalu socjalnego, a właściwie obowiązek zapewnienia lokalu socjalnego. Nie można zatem przyjąć, aby to uprawnienie nabyła ona wskutek samowolnego zajęcia lokalu, w konsekwencji czego sąd nakazał jego opróżnienie. Do takiego nieracjonalnego wniosku prowadziłyby proponowana wykładnia gramatyczna art. 24 u.o.p.l. (...)

Proces legislacyjny ustawy o ochronie praw lokatorów również nie wskazuje, aby intencją ustawodawcy było przyznanie w art. 24 uprawnienia do lokalu socjalnego określonej kategorii osób samowolnie zajmujących lokal. Trzeba przypomnieć, że w rządowym projekcie ustawy o ochronie praw lokatorów, który stał się bezpośrednią podstawą jej uchwalenia, pierwowzór art. 24 (w projekcie art. 19 zamieszczony również w rozdziale 4 „Lokale socjalne”) uzyskał brzmienie: „Prawo do lokalu socjalnego nie przysługuje osobie, która samowolnie zajmuje lokal i wobec której sąd nakazał opróżnienie lokalu” (Sejm III kadencji, druk nr (...)). W uzasadnieniu projektu stwierdzono m.in., że istotnym instrumentem ochrony praw lokatora jest dostarczenie mu lokalu socjalnego. Ponadto określono osoby, z którymi umowy najmu takich lokali mogą lub nie mogą być zawierane, reguły przedłużania umów oraz ich wypowiedzania. Według zatem pierwowzoru art. 24 u.o.p.l. w powiązaniu z pierwowzorem art. 23 ust. 2 ustawy, nie mogły być zawierane umowy najmu lokalu socjalnego z osobą samowolnie zajmującą lokal, wobec której sąd nakazał jego opróżnienie. Inaczej mówiąc, w rządowym projekcie osobę samowolnie zajmującą lokal, wobec której sąd nakazał jego opróżnienie, „wyróżniono” jako tę, z którą gmina nie mogła zawrzeć umowy o najem lokalu socjalnego. Zakaz ten uległ złagodzeniu przez sformułowanie zastrzeżenia: „chyba, że przyznanie lokalu socjalnego byłoby w świetle zasad współżycia społecznego szczególnie usprawiedliwione”. Zostało ono dodane dopiero po drugim czytaniu projektu ustawy, w dodatkowym sprawozdaniu Komisji Polityki Przestrzennej Budowlanej i Mieszkaniowej, Komisji Polityki Społecznej oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki (...) (Sejm III kadencji, druk sejmowy nr (...)).

W rezultacie art. 24 u.o.p.l. należy odczytywać w powiązaniu z art. 23 ust. 2 w ten sposób, że gmina może zawrzeć umowę najmu lokalu socjalnego także z

osobą, która samowolnie zajmuje lokal i wobec której orzeczono opróżnienie lokalu, jeżeli zawarcie tej umowy byłoby w świetle zasad współżycia społecznego szczególnie usprawiedliwione, tak jak przyjął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 15 listopada 2001 r., III CZP 66/01. Za takim rozumieniem art. 24 u.o.p.l. przemawia również brak normatywnego sprzężenia dyspozycji zawartych w tym przepisie i w art. 15 ustawy, który ma charakter procesowy i powinien być stosowany w sprawach o opróżnienie lokalu, w których sąd orzeka na podstawie ustawy o ochronie praw lokatorów, a więc w sprawach objętych jej zakresem podmiotowym. Przepis art. 15 zamieszczony jest w rozdziale 2, bezpośrednio po przepisach traktujących o nakazywaniu przez sąd opróżnienia lokalu (art. 13 i 14), co wskazuje, że ma on zastosowanie do spraw, w których orzeczenia zapadają na podstawie tych przepisów. Wypada przypomnieć, że na tle identycznie brzmiących art. 36 i 36a u.n.l. w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, iż także przepisy procesowe mają zastosowanie wyłącznie do osób, o których mowa w art. 36. Te m.in. argumenty przemawiają również za uznaniem, że art. 15 u.o.p.l. ma zastosowanie w sprawach o opróżnienie lokalu przeciwko lokatorom w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy. Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu mieszkalnego przez osobę, która samowolnie go zajmuje, sąd nie orzeka co do lokalu socjalnego. Zaakceptowanie tego stanowiska nie prowadzi do możliwości eksmitowania „na bruk”, a tym samym naruszenia, wynikającego z art. 30 Konstytucji, obowiązku poszanowania godności człowieka ciężącego na władzach publicznych. Zauważyć trzeba, że z wprowadzonych ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804) do art. 1046 k.p.c. wynika obowiązek dostarczenia eksmitowanemu dłużnikowi pomieszczenia tymczasowego. Zaakceptowanie powyższego stanowiska nie pozbawia prawa do sądu osoby samowolnie zajmującej lokal. Może ona wytoczyć powództwo o ustalenie uprawnienia do zawarcia z gminą umowy o najem lokalu socjalnego wymienione w art. 24 u.o.p.l. W rezultacie odpada podnoszony w literaturze przedmiotu pogląd, że zawarcie w art. 24 u.o.p.l. klauzuli generalnej zasad współżycia społecznego przemawia za tym, iż „przepis ten jest skierowany do sądów”, gdyż to sądy są uprawnione do interpretacji tej klauzuli. Pogląd, że przepis ten przez swoje umiejscowienie nie jest adresowany do sądu, lecz do gminy, realizującej obowiązki gospodarowania zasobem mieszkaniowym, obejmującym także lokale przeznaczone na wynajem „jako socjalne”; wynika z niego, że gmina może zawrzeć umowę najmu lokalu socjalnego nawet z osobą, która samowolnie zajmuje lokal i wobec której orzeczono opróżnienie lokalu, jeżeli spełniona zostanie przesłanka wymieniona w tym przepisie.

Z kolei w uchwale z dnia z dnia 17 czerwca 2003 r., III CZP 41/03, Sąd Najwyższy uznał, że art. 24 u.o.p.l. stanowi podstawę orzeczenia przez sąd o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego przez osobę samowolnie zajmującą lokal, wobec której sąd nakazał jego opróżnienie. W uzasadnieniu wskazał, że ustawa o ochronie praw lokatorów, zgodnie z art. 1, reguluje dwie różne kwestie, do których należą z jednej strony zasady i formy ochrony praw lokatorów, a z drugiej zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy; art. 24 odnosi się natomiast do osoby samowolnie zajmującej lokal, czyli osoby nie będącej lokatorem. Regulacja zawarta w art. 24 u.o.p.l. nie mieści się zatem w pojęciu problematyki ochrony praw lokatorów, a lokata tego przepisu w rozdziale zatytułowanym „Lokale socjalne” nie jest pomocna w ustaleniu jego znaczenia. W tej sytuacji decydujące znaczenie trzeba przypisać użyciu przez ustawodawcę w treści art. 24 u.o.p.l. klauzuli generalnej zasad współżycia społecznego. Wychodząc z tego założenia Sąd Najwyższy stwierdził, że uznanie, iż art. 24 u.o.p.l. nie jest adresowany do sądu, lecz do gmin, prowadziłoby do pozostawienia

gminom oceny, czy w świetle zasad współżycia społecznego przyznanie lokalu socjalnego jest szczególnie usprawiedliwione. Sprzeciwiają się temu reguły stosowania prawa cywilnego, zgodnie z którymi przepisy zawierające klauzulę generalną zasad współżycia społecznego uzyskują doniosłość w praktyce orzeczniczej. Pojęcie zasad współżycia społecznego pozostaje w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności sprawy, a ocena, czy konkretne zachowanie jest lub nie jest zgodne z tymi zasadami, należy do sądu.

W konkluzji Sąd Najwyższy uznał, że art. 24 u.o.p.l. przewidujący wyjątkową możliwość przyznania prawa do lokalu socjalnego osobie samowolnie zajmującej lokal mieszkalny podlegający opróżnieniu, jest adresowany do sądu. Tym samym przepis ten stanowi samodzielną podstawę orzeczenia przez sąd o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego przez osobę samowolnie zajmującą lokal, wobec której sąd nakazał jego opróżnienie.”

Powyższe rozważania dotyczą jednakże, co trzeba podkreślić, osoby samowolnie zajmującej lokal podlegający opróżnieniu. Tymczasem sytuacja powoda w niniejszej sprawie jest całkowicie inna. Powód nie jest w ocenie sądu osobą, która samowolnie zajęła lokal położony w S. przy ul. (...). Jak wynika z ustaleń faktycznych powód zamieszkał w tym lokalu za zgodą I. A., która była wówczas najemcą tego lokalu. Powód i I. A. tworzyli związek konkubencki, który ustał wskutek awantur i dotkliwego pobicia partnerki przez powoda w 2009 r. Powód z uwagi na orzeczenie wobec niego bezwzględnej kary pozbawienia wolności nie przebywał w lokalu, jednak nie opuścił go z własnej woli a nieobecność w lokalu wiązała się z odbywaniem kary. Powód zeznał, że podczas jego pobytu w zakładzie karnym w lokalu znajdowały się rzeczy stanowiące jego własność w postaci mebli i wyposażenia mieszkania, był on tam nadal zameldowany, a po zakończeniu odbywania kary powrócił do tego lokalu. W powyższych okolicznościach twierdzenie, że powód zajął ten lokal samowolnie nie znajduje uzasadnienia. Powód posiadał bowiem pochodny tytuł prawny do lokalu w postaci użyczenia pochodzącego od prawa najmu przysługującego I. A., który wygasł. Należy zatem powoda traktować jako byłego lokatora, albowiem nie jest on osobą, której nigdy nie przysługiwał do przedmiotowego lokalu żaden tytuł prawny jak i nie zajął on go samowolnie, nawet w momencie powrotu z zakładu karnego, albowiem opuszczenie przez niego lokalu w okresie pobytu w zakładzie karnym nie wynikało z jego woli, a było związane wyłącznie z koniecznością odbycia kary. Podobnie potraktował powoda Zarząd (...) w S. zaznaczając w treści wniosku powoda o wynajęcie lokalu mieszkalnego, że nie zajął on lokalu samowolnie (k. 235 verte akt). Analogiczny status przyznał powodowi Sąd w sprawie o sygn. akt I C 1045/12, albowiem w wyroku z dnia 20 grudnia 2013 r. orzekł wobec niego w przedmiocie uprawnienia do lokalu socjalnego. Warto także podkreślić, że Sąd ten wyrokował wobec powoda w czasie, kiedy powód odbywał karę pozbawienia wolności i nakazał mu opróżnić i wydać lokal mimo, iż powód w tym czasie tam faktycznie nie przebywał. Zatem pobyt w zakładzie karnym nie jest traktowany jako definitywne opuszczenie lokalu mieszkalnego i nie można mówić o samowolnym zajęciu tego samego lokalu przez osobę opuszczającą zakład karny pod odbyciem kary. W ocenie Sądu zatem w niniejszej sprawie regulacja art. 24 ustawy o ochronie praw lokatorów nie znajdzie wobec powoda zastosowania.

W niniejszej sprawie nie znajdzie także zastosowania art. 35 u.o.p.l., który daje podstawę orzekania o lokalu socjalnym, ale tylko wobec osoby objętej orzeczeniem eksmisyjnym, chociażby nieprawomocnym, wydanym i niewykonanym przed dniem wejścia w życie uopl. Orzeczenie o eksmisji, o którym mowa w tym przepisie musi być zatem wydane przed dniem wejścia w życie uopl, tj. przed dniem 10 lipca 2001 r., a w sprawie niniejszej wyrok eksmisyjny został wydany w dniu 13 października 2006 r. Odrębną podstawą przyznania prawa do lokalu socjalnego nie może być także art. 35 ust. 4 uopl, gdyż reguluje on jedynie postępowanie organu egzekucyjnego w sytuacji, gdy stwierdzi zaistnienie sytuacji opisanej w ustępie 1 tego przepisu i nie ustanawia odrębnych od tych z ust. 1 art. 35 przesłanek nabycia prawa do lokalu socjalnego. Tymczasem wobec powoda nie toczy się aktualnie postępowanie egzekucyjne o opróżnienie lokalu mieszkalnego.

Opisywana zatem w pozwie jak w dalszych pismach przygotowawczych strony powodowej i wynikająca z ustaleń stanu faktycznego sprawy trudna sytuacja życiowa i zdrowotna powoda, wobec braku materialnoprawnej podstawy

roszczenia, nie uzasadnia uwzględniania powództwa. Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, iż brak jest przepisu o charakterze materialnoprawnym do uwzględniania żądań powoda. Nie może również stanowić samodzielnej podstawy uwzględnienia żądania art. 5 kc. Zgodnie z art. 5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem prawa lub zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Wykonywanie prawa podmiotowego w sposób sprzeczny z ustanowionymi w art. 5 kryteriami oceny jest bezprawne i z tego względu nie korzysta z ochrony jurysdykcyjnej. O nadużyciu prawa podmiotowego decydują obiektywne kryteria oceny w postaci sprzeczności z zasadami współzycia społecznego i ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa podmiotowego. Zasady współzycia społecznego to nieskodyfikowane powszechne normy postępowania, funkcjonujące aktualnie w społeczeństwie polskim i mające na celu ochronę społecznie akceptowanych wartości (czyli stanów rzeczy) lub dóbr niematerialnych. Zasady te mają silne zabarwienie aksjologiczne, co zbliża je do norm moralnych, charakter obiektywny, w czym są podobne do zwyczajów, oraz walor powszechności, co odróżnia je od zasad słuszności, które odnoszą się także do indywidualnych, rzadko spotykanych sytuacji (Komentarz do art.5 kodeksu cywilnego A. Kidyba (red.), K. Kopaczyńska-Pieczniak, E. Niezbecka, Z. Gawlik, A. Janiak, A. Jedliński, T. Sokołowski, Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna, LEX, 2009). W doktrynie powszechnie akceptowany jest pogląd o niedopuszczalności dochodzenia roszczeń w oparciu o art. 5 k.c. W orzeczeniu SN z dnia 28 kwietnia 2000 r., II CKN 258/00, Lex, nr 52556, czytamy o art. 5 k.c., że "przepis ten służy (jednakże) wyłącznie ochronie osoby zobowiązanej i nie może być samodzielną podstawą nabycia praw podmiotowych, te bowiem wywodzą się ze stanowiących je norm prawa materialnego". W innym orzeczeniu stwierdzono, że: "Artykuł 5 k.c. może stanowić środek obronny, a nie podstawę powództwa. Nie może być natomiast samodzielną podstawą powstania, nabycia, bądź utraty praw podmiotowych" (wyrok SN z dnia 5 marca 2002 r., I CKN 934/00, Lex, nr 54371).

Na zakończenie wskazać należy, iż Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 30 kwietnia 1997 roku (III CZP 13/97, OSNC 1997/8/104) jednoznacznie rozstrzygnął wątpliwość, że w sprawach o zobowiązanie gminy do zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego dopuszczalna jest droga sądowa. Jednakże w uzasadnieniu wskazanej powyższej uchwały Sąd Najwyższy stwierdził, że „roszczenie o zawarcie umowy musi być...poprzedzone istnieniem prawnego obowiązku kontrahenta, ponieważ według treści 64 k.c. sądy mają jedynie kompetencje do stwierdzenia obowiązku zawierania umowy o treści ukształtowanej przez inne zdarzenia prawne oraz powszechnie obowiązujące normy prawne”. Tymczasem obowiązek pozwanej Gminy do zawarcia z powodem umowy najmu lokalu socjalnego z niczego nie wynika. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 25 czerwca 2008 roku (III CZP 37/08, OSNC 2009/7-8/96, LEX 393761) stwierdził, że uchwała rady gminy podjęta na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.) nie stanowi podstawy roszczenia o zawarcie umowy najmu lokalu mieszkalnego dla osoby spełniającej kryteria przewidziane w tej uchwale. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy, przechodząc do rozstrzygnięcia kwestii, czy spełnienie wymagań wskazanych w uchwale rady gminy stwarza po stronie członka wspólnoty samorządowej roszczenie o zawarcie umowy najmu lokalu, wskazał, że „nie można pomijać, że rada gminy dysponuje jedynie delegacją ustawową do określania zasad wynajmowania lokali, obejmujących "w szczególności" kwestie wymienione w art. 21 ust. 3.; działania rady gminy nie mogą zatem wykraczać poza sferę ustalania tych zasad i sięgać do wywoływania skutków w dziedzinie konkretnych aktów gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy, podejmowanie bowiem czynności w tym zakresie należy nie do rady, lecz do organu wykonawczego gminy; tymczasem przyjęcie, że wprost z uchwały wynika po stronie obywatela roszczenie o zawarcie umowy najmu prowadziłoby do odjęcia organowi wykonawczemu rzeczywistej możliwości prowadzenia gospodarki mieszkaniowej; jego rola sprowadzałaby się do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie nawiązania stosunku najmu, niejako wymuszonego koniecznością wykonania powstałego już wcześniej obowiązku określonego w treści roszczenia”. Powyższe rozważania Sądu Najwyższego uzasadniają przyjęcie, że akt prawa miejscowego, pochodzący od rady gminy, nie może stanowić podstawy roszczenia o zawarcie umowy najmu lokalu wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu lokalowego niezależnie od tego, w jakiej sytuacji faktycznej znajduje się osoba ubiegająca się o zawarcie z nią umowy, tzn. czy dochodzi zawarcia z nią umowy najmu konkretnego już zajmowanego lokalu, czy jakiegokolwiek lokalu z zasobu komunalnego.”

W zakresie żądania wstrzymania eksmisji powoda z lokalu położonego w S. przy ul. (...) wskazać należy, iż rozstrzygnięcie takie oparte o treść art. 14 ust. 6 ustawy o ochronie praw lokatorów (...) sąd jest zobligowany zamieścić w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu jedynie w razie pozytywnego orzeczenia o uprawnieniu do lokalu socjalnego. Skoro Sąd nie znalazł podstaw, by ustalić powodowi uprawnienie do lokalu socjalnego bądź uprawnienie do zawarcia z gminą umowy najmu lokalu socjalnego, bezzasadne jest także żądanie wstrzymania eksmisji z lokalu położonego w S. przy ul. (...).

Mając na uwadze powyższą argumentację orzeczono o oddaleniu powództwa w całości.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przedłożonych przez obie strony dowodów z dokumentów oraz dokumentów zawartych w aktach Sądu Rejonowego Szczecin- Centrum w Szczecinie o sygn. I C 1045/12. Ich wiarygodność nie wzbudziła wątpliwości Sądu. Nie były one również kwestionowane przez strony. Przydatne dla ustalenia stanu faktycznego okazały się również zeznania powoda, które w sposób wystarczający zobrazowały sytuację życiową, materialną i zdrowotną powoda. Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadka M. C., albowiem były one obiektywne, bezstronne i przedstawiły sytuację powoda z punktu widzenia pracownika socjalnego. Zeznania świadka R. M. Sąd uznał za sprzyjające powodowi, co jest uzasadnione tym, iż świadek jest siostrą powoda. Zeznania świadka J. P. przydatne były do ustaleń stanu faktycznego w sprawie w niewielkim zakresie, albowiem świadek poza kwestiami dotyczącymi powoda, które nie były jej szerzej znane, skupiła się na opisywaniu własnych problemów ze współmieszkańcami.

W punkcie II wyroku Sąd odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu strony przeciwnej, w oparciu o przepis art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w przypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przeciwnej tylko część kosztów, albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Sytuacja finansowa, zdrowotna i życiowa powoda uzasadniała ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu. Ponadto Sąd orzekający uwzględnił, że powód jest osobą chorą, z orzeczonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, utrzymującą się wyłącznie z pomocy socjalnej. Z uwagi na powyższe, w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek nakazujący nie obciążanie powoda kosztami procesu należnymi stronie pozwanej.

W pkt. III wyroku przyznano na rzecz ustanowionego z urzędu radcy prawnego P. W. koszty nieopłaconej pomocy prawnej, świadczonej na rzecz powoda w kwocie 221,40 zł. Wynagrodzenie w powyższej kwocie ustalono na podstawie przepisu § 6 pkt 1 w zw. z § 2 ust. 1 i 3 oraz § 15 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity z 2013 roku poz. 490) w wysokości trzykrotnej stawki minimalnej tj. w kwocie 180 złotych, powiększonej o kwotę 41,40 złotych tytułem podatku VAT, który aktualnie wynosi 23%, adekwatnie do wskazanej przez powoda wartości przedmiotu sporu na kwotę 200 zł. W ocenie Sądu nakład pracy pełnomocnika powoda uzasadniał zastosowanie trzykrotności stawki minimalnej jego wynagrodzenia. Jednocześnie Sąd miał na względzie regulację § 2 ust. 2 ww. Rozporządzenia, który stanowi, że opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy.

W niniejszej sprawie znajdują zastosowanie przepisy powołanego wyżej Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z uwagi na brzmienie § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu. Pozew został bowiem wniesiony w marcu 2015 r.

W powołaniu powyższej argumentacji orzeczono jak w sentencji wyroku.

SSR Małgorzata Janik-Białek

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować terminowe sporządzenie uzasadnienia.
2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda i pełnomocnikowi pozwanej zgodnie ze złożonymi wnioskami.
3. Wykonać zarządzenie w terminie 7 dni.
4. Akta przedłożyć po wpłynięciu pisma lub za 30 dni od wykonania zarządzenia.

SSR Małgorzata Janik-Białek

S. , dnia 19 kwietnia 2017 r.